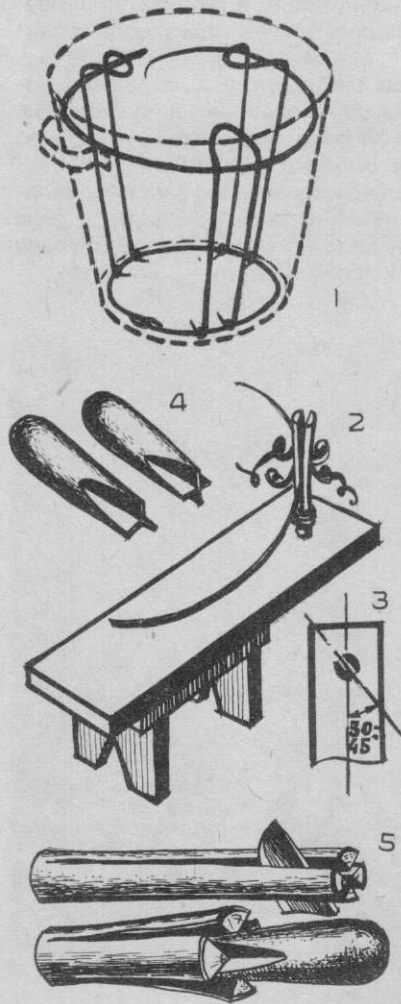

Заняття лозоплетінням поєднують користь з утіхою — прогулянка на свіжому повітрі із заготовленням лози та спілкуванням з природою. До того ж слід відзначити, що верболіз має багато корисних якостей. Під час роботи з вологою лозою від дотику теплих пальців рук з неї виділяються пари живиці, що сприяє добрій саморегуляції нервової системи. Вербова лоза має велику кількість дубильних речовин, завдяки яким гриби та ягоди довго не псуються, оскільки повітря проходить крізь лозини як через фільтр, очищаючись від шкідливих мікроорганізмів. У виробах з лози так само добре зберігаються овочі й фрукти.

Постійні заняття з дітьми плетінням з лози сприяють утворенню в малюків спеціальних навичок та умінь, цілісності сприйняття, удосконалюють координацію рухів; виготовлення виробів з лози розвиває мислення та увагу, задовольняє цікавість, виховує характер, вміння контролювати та оцінювати свою діяльність. В.О.Сухомилинський писав: "Витоки здібностей та обдарованості дітей — на кінчиках їх пальців. Від пальців, образно кажучи, йдуть найтонші струмочки, які наповнюють джерело творчого мислення".

ВЕРБОЛІЗ МЕРЕЖИВА

Валерій ФЕДОРОВ,
народний майстер,
завідувач відділу
народних ремесел

Навчитися плести прості вироби не так уже й складно. "Правильно" підготувати сировину, вивчити два-три види плетіння можна за незначний проміжок часу. Але щоб зробити кошук витвором мистецтва, необхідно пізнати всі тонкощі цього ремесла, а для цього слід пройти складний шлях навчання. Та це не має вас бентежити. Захопившись, ви будете віддавати цій справі весь вільний час, і тоді з ваших рук вийдуть гарні й корисні вироби. Скоротити шлях пізнання та набуття уміння допоможе практична робота з досвідченим майстром.

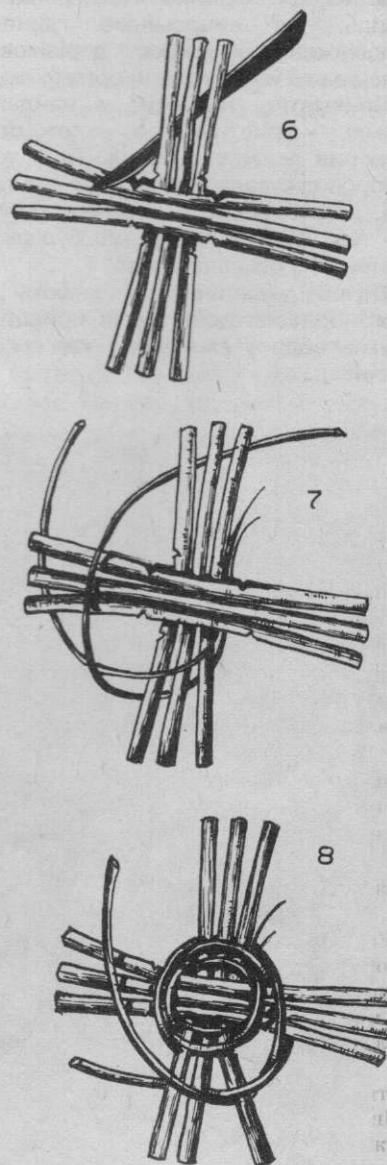
ЗАГОТІВЛЯ ТА ОБРОБКА ЛОЗИ

Заготовляти верболіз потрібно з осені, коли рослини перейдуть в стан зимового спокою, до початку весняного пробудження, тобто до квітня місяця. Верболіз, заготовлений восени та взимку, найбільш цінний матеріал для плетіння, тому що на цей час деревина стає міцною, гнучкою та еластичною. Лоза, яку заготовлено влітку, в готових виробах свій колір втрачає.

У природі нараховується понад 160 видів верб. Майже всі вони придатні для плетіння, окрім так званої ламкої. Найкраще використовувати 1-2 види, добре вивчивши їхні фізичні якості та колір деревини.

Мені подобається працювати з красноталом; його ще називають піщаник. Він росте вздовж річок, по берегах озер та ставків. Лозини восени мають темно-вишневий колір, покриті "туманом" — білою осугою. Серцевина в них дуже маленька, майже непомітна. Лозини завдовжки 50 — 60 см мають біля основи товщину 1,5-2 мм, завдовжки 90 см — 4-5 мм. Перш ніж зрізати з куща лозину, перевірте її якість на одній з них: якщо на зрізі занадто велика серцевина, та ще й з коричнево-червоним відтінком — вона, як правило, буває ламкою. Її брати не треба. При зрізанні однорічних лозин піщаника слід залишити пеньки заввишки 8 — 10 см — на наступний рік вони дадуть більший урожай. Але при цьому потрібно повністю зрізати пагони, не залишати навіть найслабші. Зрізи належить робити гладенькі, з невеликим нахилом, не здираючи кору. Для цього користуються тільки гострим ножом з гладеньким лезом.

Заготовляючи лозу, раджу одягти робочі рукавички. Заготовивши за один раз від п'ятисот до тисячі штук лозин завдовжки від 30 до 90 см, в найкоротший термін (протягом 1-2 днів) їх слід звільнити від кори. Я роблю це так: беру невеликий пучок лозин і дугами чи по колу вкладаю в десятилітровий бак або виварку. Для полегшення, щоб лозини не вискакували з виварки, пропоную виготовити пристрій, поданий на малюнку 1. Він виготовляється зі сталевого дроту завтовшки 3 мм. В середній (незаповненій) частині об'єму розміщують (вертикально) лозини, які нарізають за висотою тари. Заливаю окропом, накриваю накривкою і ставлю на вогонь. Варити лозу слід протягом 2 годин. Зазнавши термічної обробки, кора невеликих лозин легко відокремлюється від деревини навіть вручну, без спеціального пристрою; великі лозини протягують через зацімлювач (м а л. 2). Пропоную виконати його в збірно-розбірному варіанті, як показано на малюнку, в цьому випадку обладнання та різне пристосування

займають менше місця, з ними зручніше й легше працювати.

Найпростіший зацімлювач можна вирізати з вербової палиці завтовшки 3 см та завдовжки 30 — 40 см. З одного кінця до третини її розпилюють, до половини розколюють ножом та зв'язують дротом, щоб, зсихаючи, не розколовся повністю. Зважте на правильність розташування зацімлювача (м а л. 3). Такий пристрій дає можливість протягувати довгі лозини без затримки. Закінчивши очищення лозин від кори, необхідно одразу їх розсортувати за довжиною та товщиною. Я, щоправда, сортую їх на 3 види — найменші й найтонші, діаметром 1-2 мм, довжиною до 40 см; середні діаметром 4 — 6 мм, довжиною до 90 см і діаметром більше 6—10 мм, довжиною більше за 90 см. Зв'язую їх в пучки по 100 штук та складаю на одну-дві доби для просушування на теплу батарею. Повністю сухі лозини зберігаю в картонній коробці на застеленому балконі або в квартирі в шафі чи на антресолях. Так вони можуть зберігатися роками. До початку плетіння для надання лозі пружності та гнучкості її потрібно заздалегідь зволожити, зануривши на певний час у холодну воду, а потім на 8 — 10 годин у зволожувач, за який у мене слугує поліетиленовий мішок. Невеликі лозини — діаметром 2 мм завдовжки до 40 см — складаю одразу в поліетиленовий мішок, обробляю їх зволожувачем для набуття ними білини й залишаю для шовковитого "просочування" на 2 год. Зволожені лозини можуть зберігатися не більше двох діб. Після закінчення роботи не використані лозини потрібно добре висушити, інакше вони можуть зчорніти. Необхідно підготувати тільки необхідну для цієї роботи кількість лозин.

В процесі плетіння окремих виробів необхідно іноді застосовувати стрічковий матеріал. Для заготівлі стрічки в незначній кількості пропоную найбільш простий варіант: при заготівлі лозин вибираємо 3 — 5 штук діаметром 10 мм біля основи та завдовжки 1,5 м. Верхівку завдовжки 40 — 50 см відгинаємо. Ножом зчищаємо кору з лозин шляхом простого зістругування та циклювання. Розколюємо на 3-4 частини колунком (м а л. 4) від верхівки. Гострим ножом зістругуємо внутрішню частину, видаляючи серцевину лози.

Експрес-метод підготовки стрічки з неочищеної лозини: беремо найдовшу лозину, зрізаємо верхівку до діаметра 5 мм і розколюємо незчищену лозу колунком (м а л. 5). Слід зауважити — в будь-якому випадку лозина має бути рівна, без сучків та наростів.

Інструменти: ніж-косячок, садові ножиці, бокорізи, викрутка, шило, скальпель.

"РОМАШКА"

Виготовлення більшості виробів починають з денця, яке визначає форму та розмір майбутнього виробу. Образно кажучи — денце в виробах з лози — його "серце".

Для виконання круглого денця добираємо 6 коротеньких паличок діаметром 2-3 мм. Їхня довжина і відповідно товщина залежать від розмірів задуманого виробу (в нашому випадку 60 — 80 мм). Якщо необхідно збільшити діаметр денця, найкраще це зробити шляхом "нарощування". З шести раніше заготовлених паличок беремо три більшого діаметра, розціплюємо кожну ножом посередині, довжина щілини 20 мм. У щілини цих трьох паличок під прямим кутом вставляємо викрутку і одну із трьох інших паличок, відтак знімаємо викрутку, додаючи в щілину ще 1-2 палички, утворюючи хрестовину (м а л. 6).

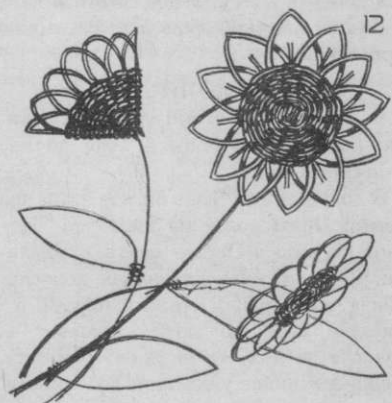
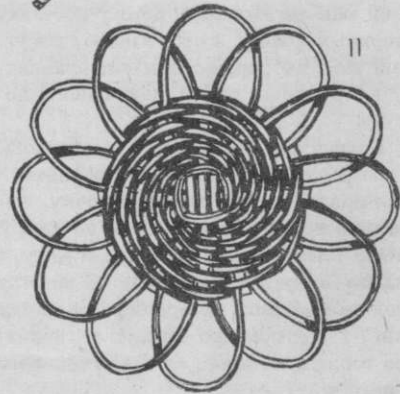
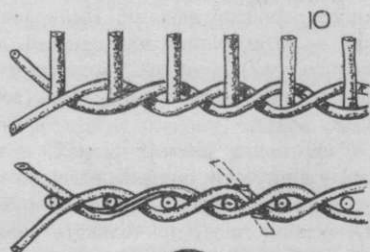
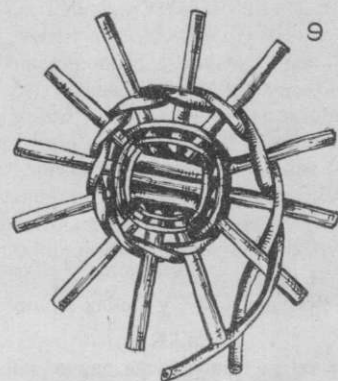
Секрет, який дає змогу виготовляти вироби навіть малим дітям, а також значно поліпшувати якість виробу. У всіх крайніх лозинах на 2-3 мм від перехрестя лозин гострим ножом робимо надрізи на глибину 1/3 лозини, як показано на малюнку 6. Що це дає? Зусилля на згин лозинок при плетінні денця значно зменшується, лозинки вільно можна розвести радіально, більше уваги сконцентрувавши на якості плетіння. А для більшої міцності та покращення самого процесу використовуємо спосіб плетіння "мотузочка в дві лозини". Підбираємо дві найтонші і найдовші лозини в основі завтовшки не більше трьох міліметрів, завдовжки 50 — 60 см. Зібравши верхівки до купи, заводимо їх у щілину і починаємо плетіння методом "мотузочки", обплітаючи по три палички хрестовини (м а л. 7). Виконуємо "замок". Обплівши два ряди, відгинаємо першу паличку хрестовини, а потім кожну наступну знову обплітаємо "мотузочкою" (м а л. 8). Виконуючи цей процес, витримуємо однакову відстань між паличками по колу (м а л. 9). Плетиво денця має бути щільне та рівне. Для цього ми повинні постійно притримувати пальцями лівої руки кожну паличку, яку обплітаємо. Якщо одна з лозин закінчується, то здійснюємо нарощування одним з методів, показаних на мал. 10.

Обплетення денця найкраще закінчувати тонкими верхівками лозин, останню з яких заводимо під лозинку останнього ряду.

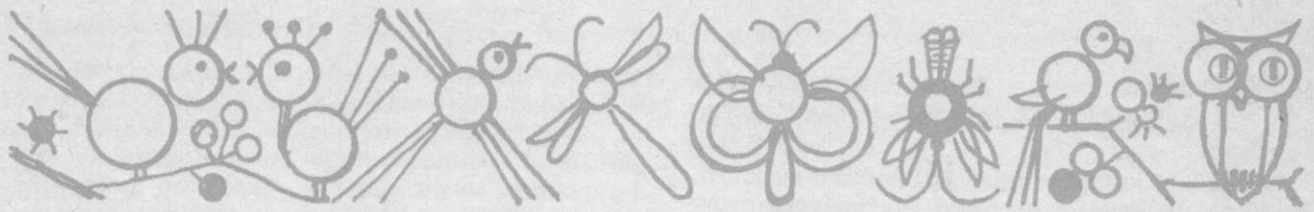
Тепер нарізаємо 12 однакових за довжиною та товщиною лозинок — в нашому випадкові завдовжки 100 мм, діаметром 3-4 мм; робимо гострі зрізи на обох кінцях лозин і вставляємо їх біля кожної лозини денця з середини

кожного сегменту (м а л. 11). Форму пелюсток, чергування їх виконуйте на свій смак. Розміри виробів можуть бути діаметром від 3 до 20 см. За приклад оформлення композиції з цих виробів може бути ромашка (м а л. 12).

Якщо на практиці добре засвоїти перше заняття, то навчитися виготовляти круглі кошики буде неважко, та про це — в наступних публікаціях.

Майстерня умільця

ВЕРБОВІ МЕРЕЖИВА

УРОК ТРЕТІЙ

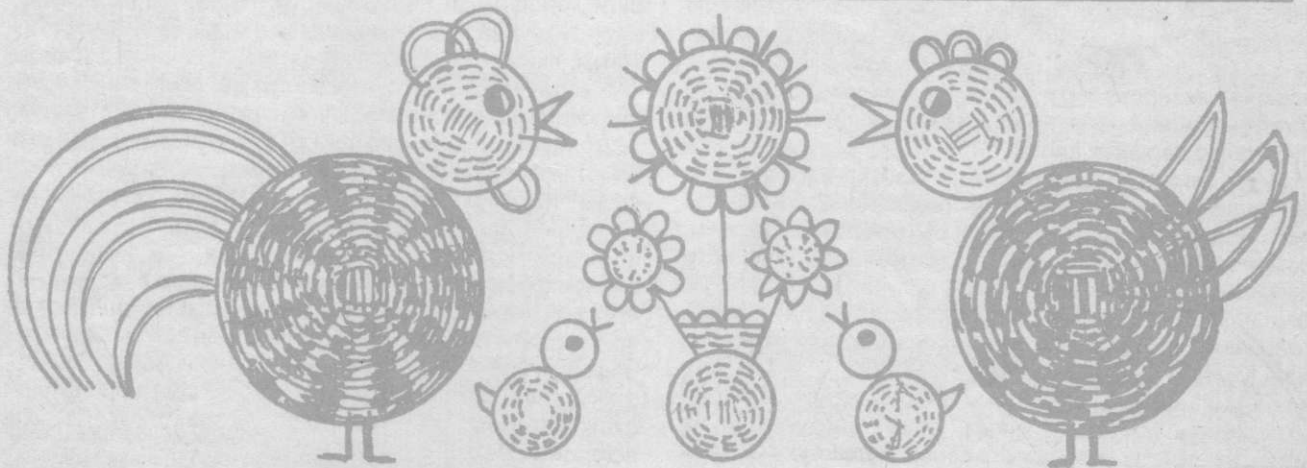
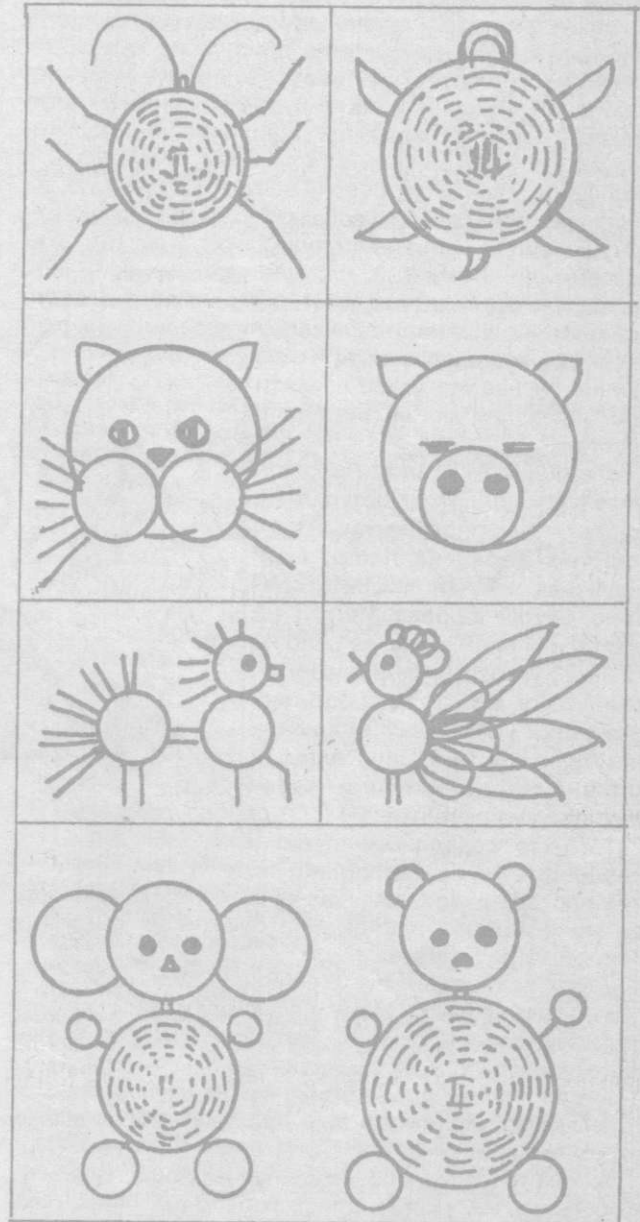
**Валерій ФЕДОРОВ, завідувач,
Раїса ФЕДОРОВА, методист,
відділ народних ремесел УДЕНЦ МО України**

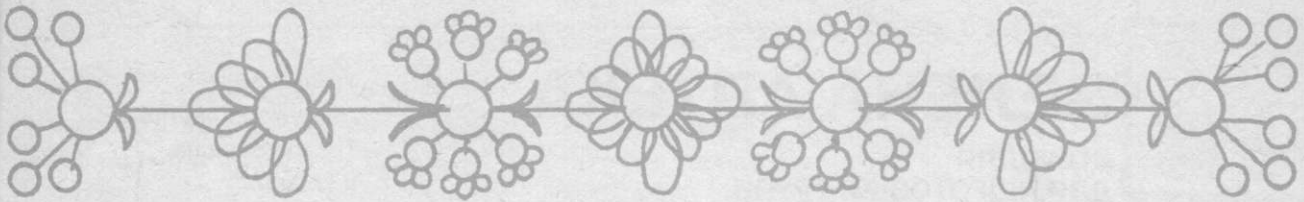
Як відкрити дітям віконечко в природу, навчити бачити й відчувати красу буття? Як допомогти їм усвідомити своє призначення в природі, навчити бачити цікавинки і відтворювати їх у малюнках, поробках, у виробках з природного матеріалу? Як залучити дітей до праці, зробити її настійною потребою та як досягти високої майстерності й уміння — проблеми, які турбують багатьох педагогів і вихователів.

Гадаємо, певною мірою допоможе їм вирішити ці питання пропонуваній у цьому номері навчальний матеріал, що спрямований на виховання у дітей любові до природи та праці. А йдеться про вивчення й удосконалення майстерності плетіння з вербової лози. Гармонійне поєднання природоохоронного навчання з пізнанням народних ремесел—надбання культури свого народу—дасть наснаги кожному, хто візьметься за оволодіння цим мистецтвом. Матеріал для змістовної роботи дає нам сама природа. І цілеспрямовані спостереження за її об'єктами та безпосередня робота з лозою як матеріалом—все це відбувається як єдиний процес виховання—морального та естетичного.

Саме з перших кроків—заготовлення сировини для занять з лозоплетіння — ми й маємо прищеплювати любов до природи, часткою якої повинні відчувати себе діти, розуміючи, що вона потребує дбайливого ставлення до себе. Тільки з такою думкою і настроєм можна розпочинати роботу з дітьми з будь-яким природним матеріалом.

Ми, дорослі, маємо формувати у дітей уявлення про природу як джерело добра й краси, мате-

ріального й морального благополуччя. Вона нас і зодягає, і годує, допомагає задовольняти побутові потреби, як-от плетіння з лози—предметів ужитку або різноманітних декоративних речей.

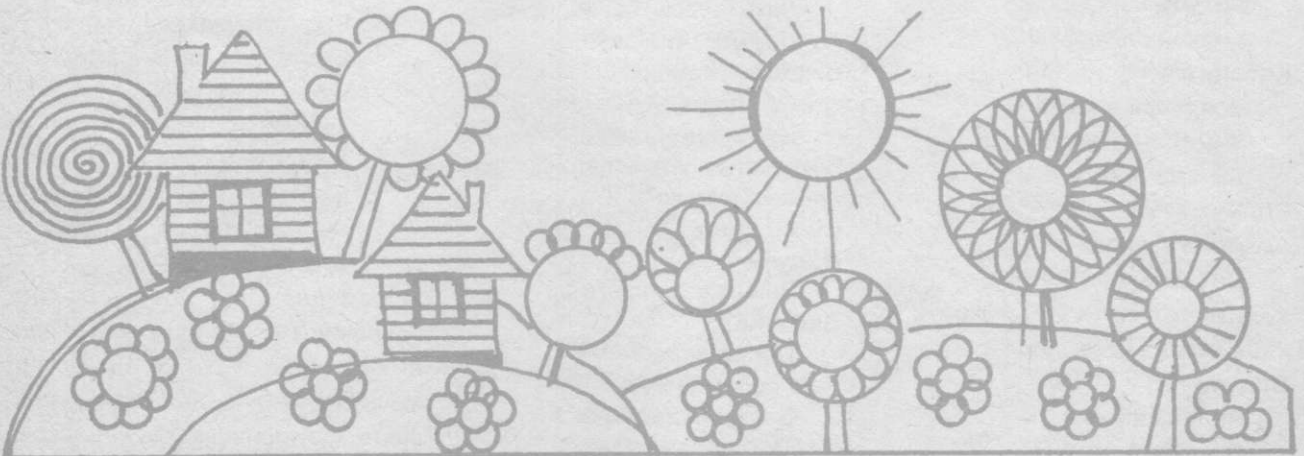
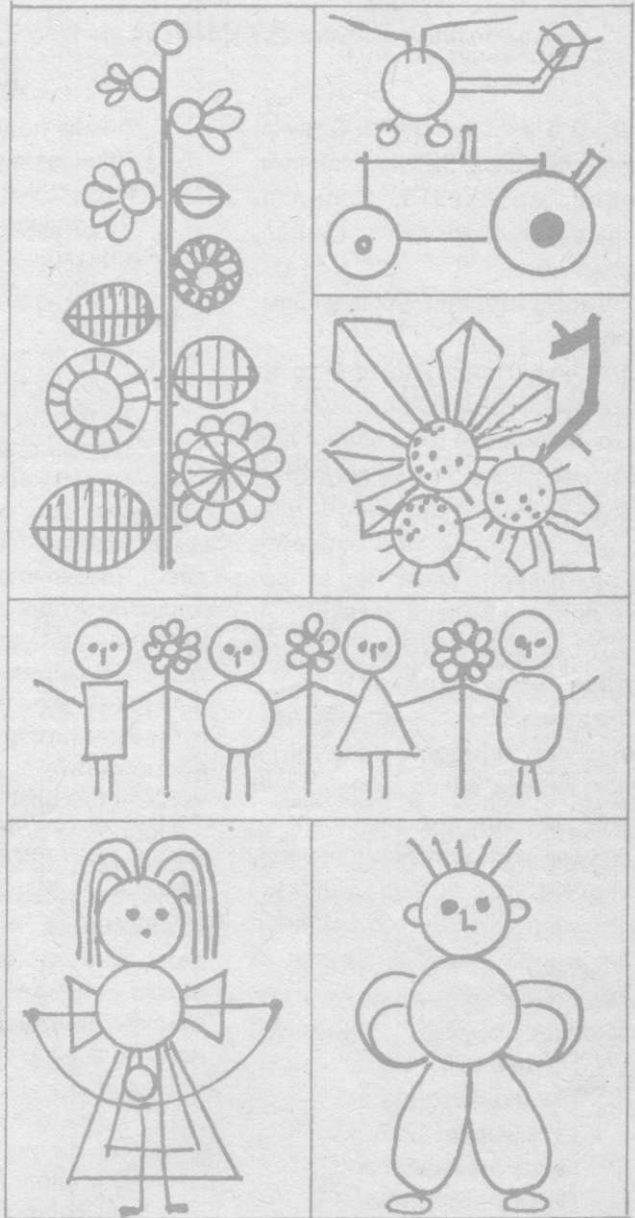
Водночас впродовж усіх часів змістом народної творчості була природа. Спілкування з нею народжує все нові й нові образи й надихає на створення чудових виробів, що можливе лише за умови оволодіння практичними навичками..У дітей завдяки цій роботі формується художньо-образне уявлення й активізується фантазія. Вони вчать обдумувати можливості й засоби втілення задумів за допомогою народного ремесла.

Запропонована в цій публікації тематика дозволяє вихователю поєднати колективну та індивідуальну форми роботи, працювати з дітьми різного віку та рівня підготовленості. Дорослий має змогу зацікавити кожного протягом порівняно значного відрізка часу виготовленням великої кількості запропонованих виробів та подальшим творчим продовженням роботи. Добре було б об'єднати вироби в тематичну композицію як колективну роботу групи, підключивши кожного до виконання обраної теми. За такої організації роботи легше досягти довершеної техніки плетіння.

Так, кругле денце може стати основою для великої кількості виробів (техніку плетіння його подано в другому числі нашого журналу за 1996 р.). Добирку виробів можна урізноманітнити за рахунок введення овального денця, плоскісного й об'ємного плетіння.

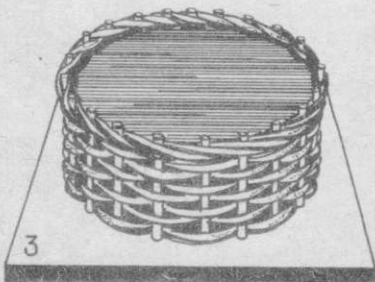
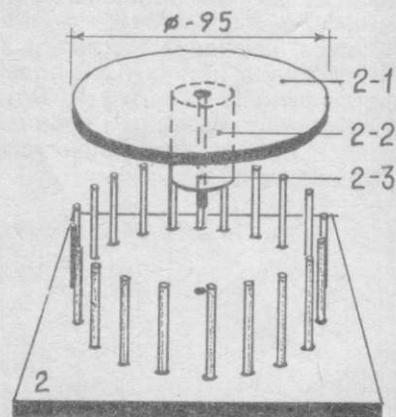
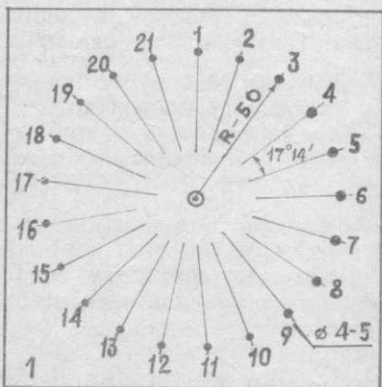
Образи, ідеї, теми будуть невичерпними, якщо дорослий використовуватиме з цією метою кожен нагоду відвідати з дітьми виставку, зоопарк, піти з ними на прогулянку до лісу, водойми тощо. Адже ми всі потребуємо поповнення світу наших захоплень, бо стаємо від цього духовно багатшими.

Дуже важливо, щоб дитячі роботи, які є результатом їхньої творчої інтелектуальної та м'язової діяльності, застосовувалися в іграх, театралізованих дійствах, в оформленні групових приміщень, залів, інтер'єрів дошкільного закладу. Роботи мають "наповнювати" середовище, в якому перебувають малі, образно кажучи, вони мають "жити" поряд з дітьми і разом з ними.

Любі друзі, ви знову завітали до "Майстерні умільця" на заняття з лозоплетіння. Тож продовжимо наше заочне навчання. Певні: тих, хто розпочав цю справу, не полишає бажання й далі створювати гарні ужиткові та декоративні речі власноруч. Маємо надію, що ви скористалися з порад, викладених у другому номері "Дошкільного виховання", і виготовили до весняних свят подарунки своїм рідним та близьким — букети декоративних ромашок.

Для завзятіших, тих, хто має намір продовжувати цю справу й удосконалювати свою майстерність, нехай постійним домашнім завданням буде виготовлення денця як завершеного виробу. Маючи його за основу, ви можете, виявивши фантазію, створити багато нескладних, але, ми певні того, речей, потрібних у побуті та для оформлення житла, кімнат

Майстерня умільця

ВЕРБОВІ МЕРЕЖИВА

Урок другий

Валерій ФЕДОРОВ,
завідувач відділу народних
ремесел УДЕНЦ МО України;
Раїса ФЕДОРОВА,
методист відділу народних
ремесел УДЕНЦ МО України

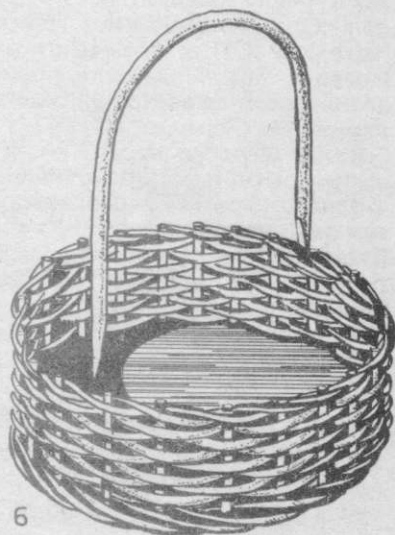
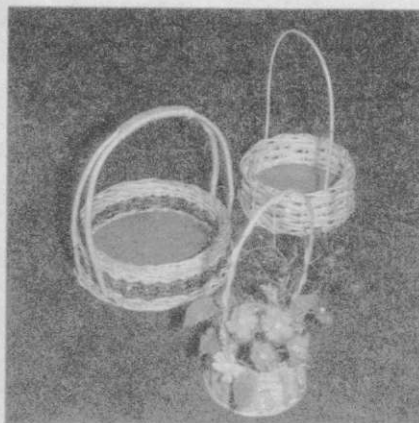
дошкільних закладів, шкільних кабінетів.

За невеликий проміжок часу наша аудиторія поповнилась аматорами творення гарних виробів з лози — дорослими і малюками. Так, шестирічні вихованці київського дитячого садка № 122, що в Мінському районі, свою вправність у плетінні "ромашки" продемонстрували вихователям — учасникам методичного об'єднання, а згодом — і методистам дошкільних закладів району.

Не менш цікавим буде наше наступне заняття — плетіння кошика. Його конструкція та технологія виготовлення проста.

КОШИК ДЛЯ КВІТІВ

Для створення цього виробу необхідно виготовити спеціальний пристрій. Заготуємо дощечку розміром 150x150 мм — найкраще з ДСП з пластиковим покриттям обабіч. На папері слід накреслити коло діаметром 100 мм і розмітити з розрахунку на необхідну кількість отворів під стоячки — 21 або 22. Для 21 стоячка: $360^\circ : 21 = 17^\circ 14'$, для 22 стоячків: $360^\circ : 22 = 16^\circ 36'$. Вигідніше виконати непарну кіль-

кість отворів під стоячки (м а л. 1). Тоді, обійшовши коло, лозина заходиться в другий ряд з протилежного боку стоячків. З паперу слід перенести центри майбутніх отворів на дощечку за допомогою шила. Отвори діаметром 4-5 мм в дощечці просвердлюємо наскрізні, по колу і в центрі. Для того, щоб стоячки не випадали, знизу слід підклеїти по кутах цупкий картон. З завчасно розмоченої лози нарізати 21 стоячок заввишки 60-70 мм, діаметр — 4-5 мм і вставити в отвори. По центру пристрою вставити робочий секторний шаблон, як показано на м а л. 2. Секторний шаблон можна використовувати при потребі для забезпечення вертикального положення стоячків. З фанери виготовити накривку діаметром 95 мм (м а л. 2-1), **брусок-стояк** (м а л. 2-2) заввишки 40 мм, і це все наскрізно з'єднується цвяхом, що виступає

назовні знизу на товщину пристрою (м а л. 2-3).

Стоячки кошика і секторний шаблон (цвях) мають вільно входити в заготовлені отвори пристрою. Розпочинаємо плетіння стінок кошика порядним плетінням в одну лозину (м а л. 5). Для виготовлення кошика з чистої лози розмочування й "пропарювання" її виконувати так само, як при плетінні денця "ромашки". Слід врахувати, що суха неочищена лоза до розмочування чи "пропарювання" не надається. Для плетіння стінок кошика нам потрібно 11 лозин завдовжки 30—40 см, діаметром в основі — 2-3 мм. "Обійшовши" коло першого ряду, перша лозина утворює другий ряд — від першого стоячка — вже зі зворотного його боку. Нарощення другої лози в другому ряду слід виконати за четвертим стоячком, третьої лозини — в четвертому ряду за восьмим стоячком і так далі. Кожен ряд розпочинаємо через три стоячки від

початку — таким чином через 7 рядів плетіння утворюється горизонтальна площина стінок кошика. В процесі плетіння кожні три ряди лозин ущільнюємо (можна за допомогою викрутки). Завершуючи плетіння стінок кошика, монтуємо заздалегідь виготовлене для нього дно — знімаємо плетіння з пристрою і перевертаємо (м а л. 3). Краї лозин ззовні обрізати.

Дном кошика можуть бути виплетене денце з лози або ж диск з цупкого картону діаметром 95 мм. Закріплюємо денце методом "мотузочки" в три лозини (м а л. 4).

Тепер виймаємо кошик з пристрою, перевертаємо донизу денцем і по верхньому ряду виконуємо поясок методом "мотузочки" в три лозини. Для ручки добираємо лозину діаметром 4-5 мм завдовжки 400-500 мм, виконуємо навскісні зрізи з обох її боків і вставляємо симетрично в стінки кошика з двох протилежних боків (м а л. 6). Для більшої міцності в

роботі з кошиком рекомендуємо зробити таке: клей ПВА розвести водою 50 : 50; цим "молочком" обробити внутрішню поверхню кошика за допомогою м'якої щітки. Клей, що залишився, струсити. Кошик закріпити за ручку — підвісити — і висушити. Зрозумівши й засвоївши найпростіший варіант втілення ідеї, надалі ви зможете самі виготовляти пристрої, різні за формою й діаметром, а відтак виплітати найрізноманітніші кошики і навіть великі коші. Застосування знайдеться будь-якому з них. Так само, як кожний по-своєму прикрасить ваш побут.

Додамо, що для виготовлення кошиків (стінок) можна використати ще й рогіз, ситник, стрічки з соломки й кори, гнучке коріння. Розмаїття матеріалу, різні техніки плетіння допоможуть вам створити неповторні вироби, кожен з яких буде відкриттям, радістю.

ВЕРБОВІ МЕРЕЖИВА

Урок четвертий

*Валерій ФЕДОРОВ, завідувач,
Раїса ФЕДОРОВА, методист,
відділ народних ремесел УДЕНЦ
Міносвіти України*

Природа — невичерпне джерело творчої фантазії. На прогулянці до річки, озера чи звичайнісінького сільського ставка часто бачимо поряд такі рослини, як кущі верби (на березі), та рогіз (у заплавах). Народні умільці давно запримітили це сусідство, а відтак успішно використовують у своїй творчості. Поєднання цих двох матеріалів дає великі можливості — адже стебла рогозу дуже гнучкі.

Виготовлення плетених виробів з вербових прутиків і рогозу — традиційне народне ремесло.

Наш наступний урок має ознайомити читачів з плетінням основи для настінного панно. Цей виріб легкий, міцний, мобільний, може також правити, скажімо, за підставку під гарячий посуд, а також за каркас для різноманітних композицій з природного й штучних матеріалів.

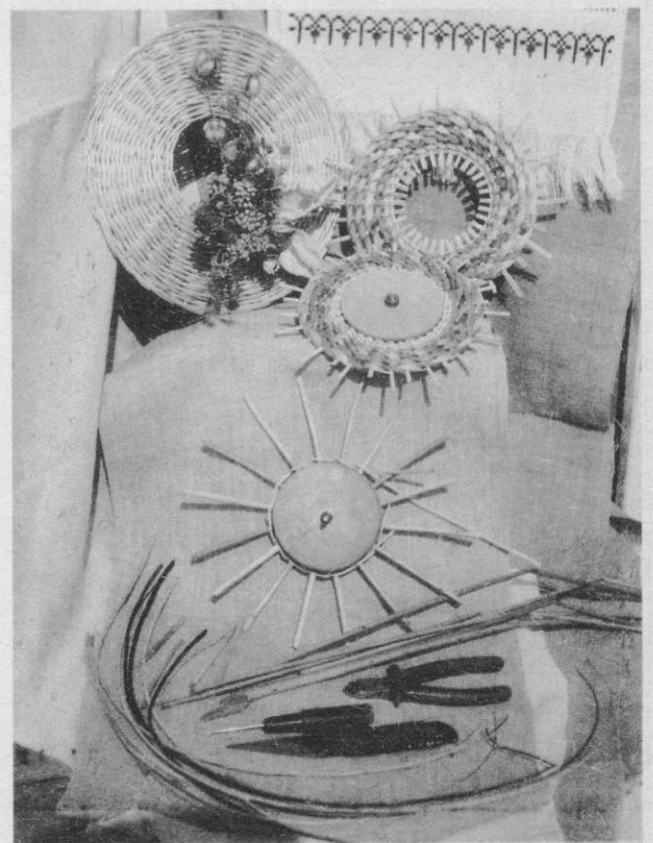
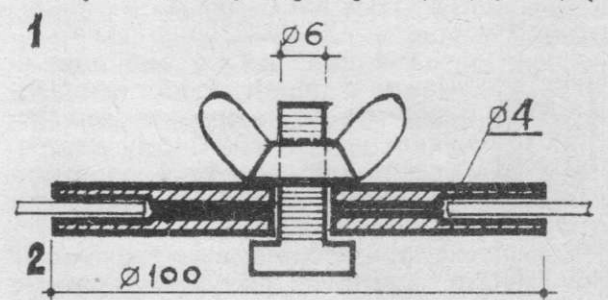
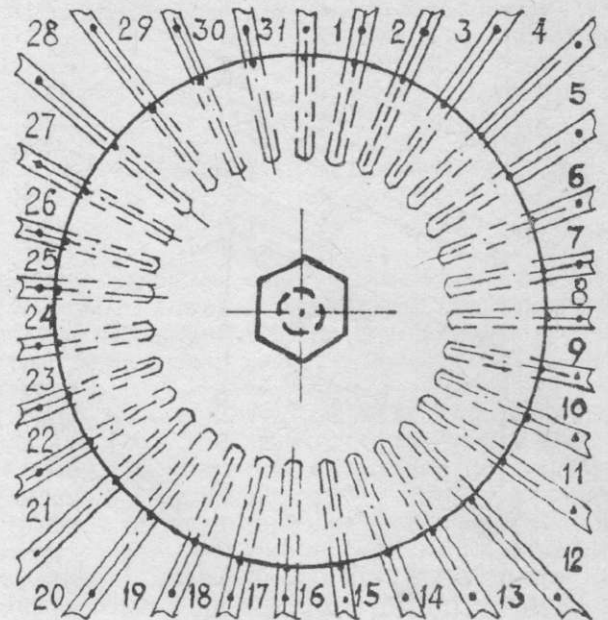
Використовуючи його як основу для настінного панно, створюють різноманітні композиції, додавши гілочки й шишки сосни чи ялини, штучні прикраси. Таке святкове оформлення помешкання до Різдва, Нового року допоможе зберегти не одну лісову красуню, додасть гарного настрою рідним і близьким, друзям, які завітають до вас на гостину.

Головний матеріал для виготовлення каркасу — вербова лоза, допоміжним матеріалом у плетінні й декоруванні можуть бути рогіз, очерет, ситник, кора вербових прутиків, липове лико, соломка, листя кукурудзи і навіть паперові мотузочки.

Заготівля та обробка рогозу. Рогіз щороку "відтворює" нові стебла, які до весни висихають, ламаються, захарашують зарості, гниють, а тому своєчасне зрізування дозрілих стебел сприятиме очищенню водойми. Для нашої роботи придатні і рогіз широколистий, і рогіз вузьколистий. Оптимальна висота зрізу стебла не менше як 50 мм і не більше як 100 мм від кореневища. Заготівлю рогозу розпочинають, коли дозрівають стебла, тобто з другої половини липня до жовтня, залежно від погодних умов, місця вирощування та водного режиму. Зрізані стебла сушать два — три тижні на відкритому повітрі. Роса і сонце надають їм золотавого відтінку. Зберігають рогіз у сухому місці. Перш ніж розпочати роботу, стебла рогозу розлушують на окремі листочки, не допускаючи перегинів і зламів; відкидають пошкоджені й поламані листки. Найцінніше для плетіння листя центральної частини стебла, його серцевини.

Перед початком плетіння рогіз зволожують холодною водою протягом 5 — 15 хвилин. Періодично його зволожують і в процесі плетіння.

Отже, маючи правильно заготовлений матеріал, беріться до роботи. Пропонуємо ознайомитися зі

способом виготовлення **пристрою**, за допомогою якого можна швидко створити кілька основ для новорічної композиції. Виготовити його можуть дорослі — керівники гуртків; це до снаги й майстровитим старшим хлопчикам, які вміють користуватися лобзиком та ручним дрилем. Дисковий пристрій (мал. 1, 2) виготовляється з двох однакових дерев'яних або пластмасових кругів діаметром 10 см. Диски дерев'яного пристрою (з верби, берези, бука) мають бути завтовшки 10 мм; товщина ж пластмасового може бути 5-6 мм. Звичайно, довше слугуватиме пристрій з пластмаси, оскільки доведеться працювати з вологими прутами. Насамперед треба сумістити диски й, закріпивши їх разом в тисках чи струбцинами, точно по центру просвердлити отвір діаметром 5-6 мм і з'єднати болтом з гайкою. Для точності виконання робіт на 2 см від центра дискового пристрою можна просвердлити наскрізний отвір невеликого діаметра, в який вставити відповідного діаметра цвяхок або дротик. Тепер по середній лінії дотику двох кружків просвердлити 31 гніздо діаметром 4-5 мм, завглибшки 30 мм. Попередньо нанести шилом розбивку кола згідно з мал. 1. Дерев'яний пристрій слід відшліфувати й просочити гарячою оліфою. З пластмасового виробу зняти задирки.

Маючи готовий пристрій, розпочинаємо плетіння. Добираємо або нарізаємо 31 стоячок з розмоченої вербової лози діаметром 4-5 мм, завдовжки 10 см і вставляємо їх в отвори. Розпочинаємо плетіння двома прутиками з вербової лози, використовуючи техніку "мотузочка в два прутики" (див. друге число "Дошкільного виховання" за цей рік). Замкнувши коло першого ряду, можна перейти на плетіння з рогозу. Використання рогозу для плетіння допоможе прискорити всю роботу щонайменше в 5-6 разів, оскільки ширина рогозини значно більша за ширину лозового прута (1 см). Техніка плетіння й нарощення стебел така ж сама, як у лозоплетінні. Після 5 рядків плетіння кінці стебел заправляємо в попередній ряд. Розібравши дисковий пристрій і звільнивши виріб, підправити бокорізами довжину стоячків і виріб покласти під прес.

Для більшої надійності місця сполучень прутиків і зворотний бік виробу прогрунтувати клеєм ПВА, розведеним водою за пропорцією 1:2.

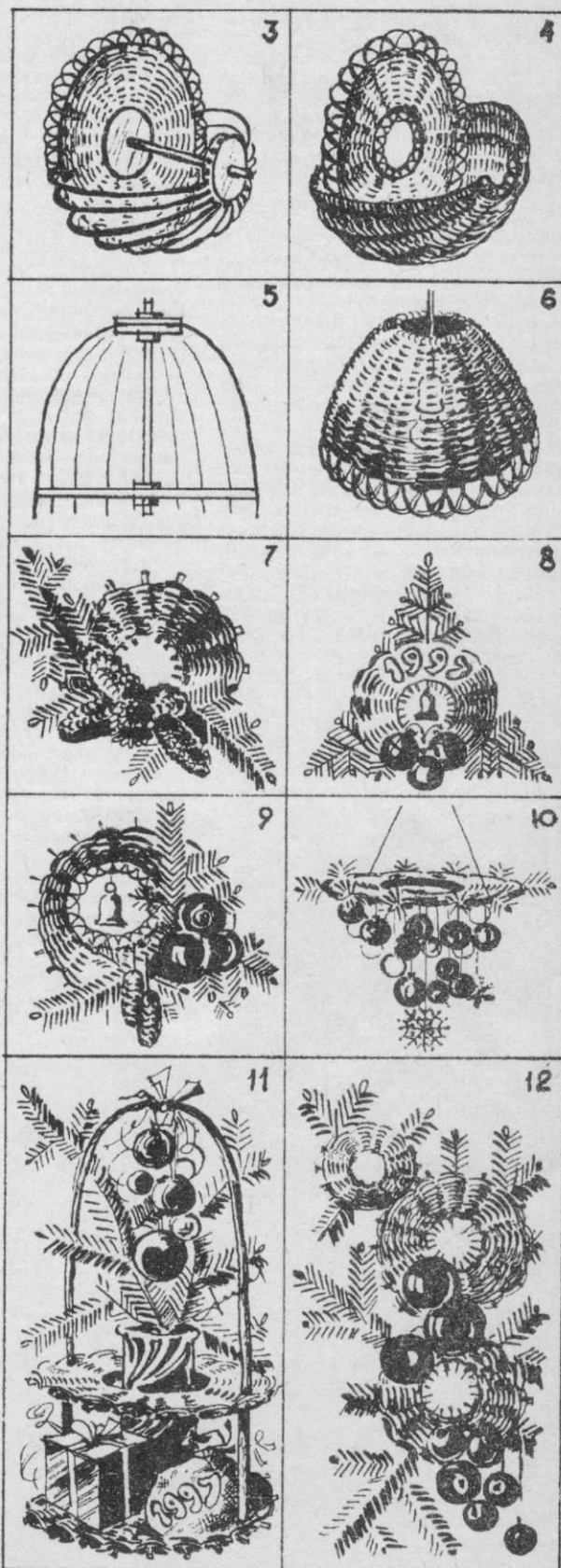
На мал. 3, 5 показано можливі варіанти застосування дискових пристроїв.

Для виготовлення кашпо (мал. 4) і абажура (мал. 6) два дискові пристрої закріплюються на довгому металевому стрижні з різьбою й затискуються гайками. Робота виконується порядним плетінням в один прутик.

Для каркаса абажура треба виготовити ще й нижній диск. Діаметр його залежатиме від бажаного розміру абажура. Виготовити його можна з будь-якого підручного матеріалу (за нього може правити навіть якась накривка). Вставивши лозові прутики в отвори дискового пристрою, слід опустити донизу верхівки, зібрати їх нижче від диска й тимчасово зв'язати мотузочкою — до облягання навколо диска, що створює потрібну форму.

На мал. 7 — 12 варіанти декоративної підставки як основи для новорічних композицій.

На фото — інструменти для роботи, кінцевий вигляд найпростішого у виготовленні виробу та його використання.

Малюнки та креслення до цього, як і до попередніх матеріалів циклу ("ДВ", 1996, №№ 2, 5, 7), виконав **Валерій ФЕДОРОВ**.